

УДК 378:78+373.67

Лі Цзяці
Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського

КОНСТАТУВАЛЬНА ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

У статті розглянуто розроблену методика діагностики рівнів сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики. Здійснено вибір відповідного «наукового інструментарію» для проведення констатувального експерименту, що складається з оптимальної сукупності критеріїв і показників виявлення рівня сформованості художньо-проектних умінь студентів. Відповідно до вибраних критеріїв і показників уточнено методи діагностики й завдання. Проаналізовано рівень сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики та зроблено відповідні висновки для подальшої розробки методики їх формування.

Ключові слова: констатувальна діагностика, художньо-проектні вміння, майбутні вчителі музики, проектна діяльність.

Постановка проблеми. Реформа загальної середньої освіти, що представлена в концепції «Нова Українська школа» ставить нові вимоги до підготовки майбутніх учителів, які будуть викладати предмети художньо-естетичного циклу. На сьогоднішній день, важливим є вміння педагога самостійно опрацьовувати великий об'єм навчального матеріалу, критично оцінювати його, проводити дослідження та пробуджувати інтерес учнів до певної проблеми, активізувати діяльність учнів, уміти користуватися сучасними інформаційними й педагогічними технологіями, бути комунікабельним, спільно працювати з учнями й колегами он-лайн, робити цікаві презентації тощо. Для набуття всіх цих якостей під час навчання у ВНЗ ефективною педагогічною технологією є проектна. На факультетах, які готують майбутніх учителів музичного мистецтва, ця діяльність має свою специфіку, пов'язану з особливою формою пізнання, що властива тільки мистецтву. Набуття художньо-проектних умінь відбувається в процесі розробки й безпосередньої участі в мистецько-просвітницьких, навчально-творчих проектах. Для вдосконалення процесу фахової підготовки майбутніх учителів музики актуальною стає проблема діагностики наявного рівня сформованості художньо-проектних умінь студентів.

Розробка методики й вибір діагностичного інструментарію проведення констатувального експерименту є непростим завданням, пов'язаним зі специфікою мистецького середовища навчання й відповідного спрямування проектної діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. Серед досліджень, у яких автори розробляли методiku діагностики педагогічних явищ і процесів пов'язаних із впровадженням у навчальний процес проектних технологій, варто відмітити роботи М. С. Курач, С. Г. Піщева, К. І. Степанюк, С. В. Тігорова, Т. В. Усатової, В. П. Фалько, Ф. Г. Халіулліної. У науково-методичній літературі автори, досліджуючи художньо-проектні компетенції майбутніх учителів, зокрема відповідні вміння, виділяють такі методи діагностики, як: опитування, бесіди зі студентами, тестування й анкетування, опис спостережень, аналіз виконаних студентами проектів, метод експертної оцінки й самооцінки, метод педагогічного консилиуму, моніторинг, порівняльний аналіз і синтез. Вищевказані методи діагностики проводилися дослідниками відповідно до фахової підготовки вчителів у галузі дизайну [3; 4], учителів початкової школи [2]. Аналіз досліджень у галузі музично-педагогічній освіти, свідчить про недостатню опрацьованість методів діагностики рівня сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, це й визначило мету даної статті.

Мета статті – висвітлити методiku діагностики рівнів сформованості художньо-проектних умінь відповідно до мистецького спрямування проектної діяльності майбутніх учителів музики та проаналізувати отримані результати.

Мету конкретизовано в таких завданнях:

- здійснити вибір критеріїв і показників прояву художньо-проектних умінь студентів;
- обґрунтувати методи й завдання відповідно до обраних показників кожного з критеріїв;
- з'ясувати рівень сформованості художньо-проектних умінь студентів контрольної та експериментальної груп;
- проаналізувати отримані дані та зробити висновки щодо розробки відповідної методики формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики.

Виклад основного матеріалу. Для проведення констатувального зрізу рівня сформованості художньо-проектних умінь студентів, була опрацьована методика діагностичної роботи, що включала: підбір відповідних критеріїв і показників, уточнення методів дослідження, розробку завдань, виконання яких допоможе виявити рівень художньо-проектних умінь за відповідним критерієм і його показниками, визначення групи студентів, які будуть брати участь у констатувальному експерименті від початку до його завершення, здійснення аналізу отриманих результатів.

Діагностика виявлення рівня сформованості художньо-проектних умінь у студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за напрямом і спеціальністю «Музичне мистецтво» з додатковими спеціалізаціями: «Художня культура», «Режисура музично-виховних заходів», проходила у природних умовах освітнього процесу факультету музичної та хореографічної освіти ПНПУ імені К.Д. Ушинського. В експериментальну

та контрольну групу входили студенти, які займаються на денній формі навчання. Діагностика проводилася на початку навчального року, за участю викладачів що викладають фахові дисципліни та методистів, які забезпечують організацію та проведення педагогічної (виробничої) практики студентів.

Спираючись на раніше визначені структурні компоненти й відповідні функціональні особливості художньо-проектних умінь, нами зроблено обґрунтування критеріїв і показників для проведення констатувального експерименту. Таким чином, виділено чотири критерії: *когнітивно-прогностичний*, *художньо-ціннісний*, *організаційно-комунікативний* і *творчо-результативний*. Дані критерії та показники застосовуються під час оцінювання, визначення, класифікації, діагностування художньо-проектних умінь студентів на основі загальнонаукових принципів: послідовності, наступності, системності. Наведемо їх у таблиці 1.

Таблиця 1

**Компоненти, критерії, показники й методи рівня сформованості
художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики**

Компоненти	Критерії	Показники	Методи
Операційний компонент , об'єднує групу методично-прогностичних і рефлексивно-аналітичних умінь	когнітивно-прогностичний	- ступінь теоретичної обізнаності в технології діяльності педагога зі створення проекту; - міра здатності до перспективного планування власної проектної діяльності; - міра прояву особистісного ставлення до вироблення художньо-проектних умінь; - міра здатності до аналізу та якісного оцінювання мистецько-педагогічних проектів	бесіда, інтерв'ю тестування, спостереження, модифікація, дискусія, аналіз самоаналіз
Організаційний компонент , об'єднує групу технологічно-процесуальних і перцептивно-комунікативних умінь	організаційно-комунікативний	- ступінь прояву власної ініціативи в планомірній координації зусиль щодо впровадження ідей і відтворення етапів проектної роботи; - ступінь чіткого формулювання мети й завдань проекту, обґрунтування ефективності його впровадження в практику; - ступінь прояву навичок роботи в групі, готовність до діалогу з однокласниками та здатності координувати роботу групи; - міра здатності переконати групу в доцільності впровадження художнього задуму проекту	активної комунікації, рефлексії, проблемно-пошукові, конструктивного й активного слухання, мозкової атаки, фасилітованої дискусії

Продовження табл. 1

Синтезуючий компонент, об'єднує групу інтегративних і художньо-ціннісних умінь	художньо-ціннісний	- ступінь прояву самостійних рішень щодо інтеграції видів мистецтв у змісті проекту; - рівень гармонічного поєднання різних елементів у цілісну змістову концепцію мистецького проекту. - ступінь прояву ціннісних орієнтацій студента під час вибору ідеї проекту мистецького спрямування; - міра здатності студентів до диференційованого вибору джерел інформації в процесі здійснення художньо-естетичного змісту проекту	організації творчих міні проектів, модифікації та оцінного судження
Продуктивно-творчий компонент, об'єднує групу продуктивно-творчих і композиційно-драматургічних умінь	творчо-результативний	- ступінь здатності студентів до творчої модифікації різних прикладів проектів; - міра прояву оригінальності й у виборі ідей проекту, здатність до пошуку нових методів роботи й засобів її втілення; - ступінь відповідності досягнутих у процесі проекту результатів встановленим цілям, та музично-педагогічним завданням; - міра здатності до творчого опрацювання мистецького матеріалу в процесі роботи над проектом	мозкового штурму, контрольних запитань, фокальних об'єктів, гірлянди випадковостей та асоціацій

У зв'язку з невеликою кількістю студентів даної спеціальності, констатувальний експеримент проводився спочатку з контрольною групою студентів (КГ), які переходили на 3 курс, а наступного року проводили діагностику студентів експериментальної групи (ЕГ), які також переходили на 3 курс. Кількість учасників констатувального експерименту в обох була однакова – 32 студента.

Для отримання наукового результату ми використали математично-статистичні методи визначення рівнів сформованості художньо-проектних умінь студентів. Розподілення отриманих результатів діагностичного зрізу здійснювалося за шкалою оцінювання, у якій було встановлено три рівні: *низький, середній і високий*. Відповідно до показників кожен із критеріїв оцінювався за 12 бальною шкалою: низький рівень (1–4 бали); середній рівень (5–8 балів); високий рівень (9–12 балів). Наведемо характеристику кожного рівня в таблиці 2.

Низький рівень – студенти неспроможні пояснити зміст проектної технології навчання й основних принципів організації проектної діяльності педагога. У студентів відсутні теоретичні знання наукового контексту таких категорій, як: «проектна діяльність», «метод проекту», «проектна технологія», «проектна культура», «педагогічне проектування» тощо; спостерігається розгубленість під час здійснення перспективного планування власної проектної діяльності, що проявляється в неспроможності самостійно визначити мету, завдання та план дій; нездатність студента до адекватного аналізу запропонованих проектів; неспроможність аргументувати власну позицію щодо важливості використання методу проекту в музично-педагогічній освіті; прояв пасивного, незацікавленого ставлення до набуття художньо-проектних умінь. Студенти в процесі проектної діяльності не проявляють ініціативу, не здатні переконати групу в перспективності власної ідеї проекту, слабо координують дії учасників проекту, мають слабкі організаційні й комунікативні навички. Опрацьовуючи зміст проекту, студенти не враховують його ціннісний аспект; недостатньо та недоречно використовують інтеграційні можливості мистецтва у створенні художньо-цілісної змістової лінії проекту; не здатні до диференціації під час вибору інформаційного матеріалу для проекту. У процесі творчого опрацювання проекту, пошуку нових методів, оригінальної презентації, студенти не виявляють ініціативи, не пропонують цікавих ідей і пропозицій, не враховують відповідність між наявними результатами опрацьованих проектів і метою.

Середній рівень – студенти не впевнені у своїх знаннях про зміст, науковий контекст понять, які пов'язані з проектною технологією навчання; спостерігається наявність часткових знань про діяльність педагога по створенню проекту. Студенти потребують допомоги викладача під час здійснення перспективного планування власної проектної діяльності; невпевнено проводять аналіз запропонованих проектів; пошук аргументів стосовно важливості використання методу проектів у музично-педагогічній освіті здійснюється за допомогою викладача. Студенти роблять самостійні спроби визначати мету, завдання, етапи здійснення проекту та пропозиції щодо презентації результатів; проявляють посередню зацікавленість в опануванні відповідними художньо-проектними вміннями для власного професійного росту. Спостерігається невпевненість студентів під час обґрунтування власних ідей для проекту. Рівень комунікативних і організаторських якостей не відрізняється високою стійкістю. Ціннісний аспект проектної діяльності студенти враховують частково, в основному після мотивуючих аргументів викладача. Частково здійснюють інтеграцію різних видів мистецтва в процесі роботи над змістом проекту. Підбір інформації студентами відбувається під час постійної консультації з боку викладача. Студенти проявляють ініціативу та творчі ідеї, однак не завжди доречно. Пошук

нових методів, ідей щодо презентації результатів проекту здійснюють виключно за допомогою викладача. Результати проекту тільки частково співвідносять із визначеною метою та завданнями.

Високий рівень – студенти мають достатній рівень знань і змістовно висловлюють думки про педагогічний потенціал методу проекту; володіють умінням планувати власну проектну діяльність; виявляють стійку потребу в нових знаннях про особливості методики проведення проектів; аргументовано висловлюються про важливість художньо-проектних умінь для подальшої практичної діяльності майбутнього вчителя; виявляють спроможність якісно здійснити аналіз змісту проекту й виділити його сильні та слабкі елементи. Студенти швидко й невимушено орієнтуються у складних ситуаціях, пропонують оригінальні ідеї, можуть переконати групу в доцільності їх використання; чітко й системно координують етапи проектної діяльності; обґрунтовано формулюють мету та завдання мистецького проекту з урахуванням його художньо-ціннісних аспектів. Студенти спроможні самостійно ухвалювати рішення в процесі роботи над проектом, використовують інтеграцію різних видів мистецтва під час вибору й компоновки цілісного змісту проекту; ґрунтовно та якісно здійснюють підбір матеріалу до проекту. Спостерігається творча активність і здатність до пошуку цікавих методів роботи над проектом; оригінальність і нестандартність презентації результатів проектної діяльності; повна відповідність результатів зазначеній раніше меті й завданням; спроможність до практично-творчого застосування набутих умінь у процесі творчої роботи над проектом.

На прикладі експериментальної групи, розглянемо технологію проведення констатувального експерименту.

Для виявлення наявного рівня сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, нами було зроблено чотири діагностичних зрізи, кожен із яких відображав прояв досліджуваного явища відповідно до критерію та його показників (див. табл. 1).

Когнітивно-прогностичний критерій виявляв наявність теоретичних знань про проектну технологію навчання, розуміння специфіки проектної діяльності в галузі музично-педагогічної освіти; усвідомлення потенціалу використання методу проекту для вдосконалення фахової підготовки майбутнього вчителя музики; здатність до розпізнавання різних типів і видів проектів, уміння проаналізувати й виявити необхідні педагогові художньо-проектні вміння й визначати спосіб їх формування; ступінь розуміння студентами етапів проектної діяльності та прогнозування результатів; наявність знань про ефективні методи здійснення проектної діяльності; здатність до аналітичного оцінювання виконуваних проектних завдань і спроможність узагальнювати знання шляхом систематизації навчального матеріалу.

Спираючись на показники за когнітивно-прогностичним критерієм ми виявляли рівень сформованості таких художньо-проектних умінь, як:

уміння студентів підбирати художньо-інформаційне забезпечення музично-педагогічного проекту, усвідомлювати сутність ключових понять, тезауруса, використовувати їх відповідно до жанру та змісту проектного заходу або локального міні-проекту; вміння чітко усвідомлювати педагогічну мету, вибирати до неї відповідні методи, прогнозувати результати й упроваджувати відповідні діагностичні процедури.

Для виявлення вищезазначених умінь за даним критерієм, було обрано такі методи діагностики, як: бесіда, інтерв'ю, тестування, спостереження, модифікація, дискусія, аналіз і самоаналіз.

Так, наприклад, для виявлення знань про проектну педагогічну технологію навчання ми використовували метод педагогічного тестування. Студентам були запропоновані такі питання: що Ви знаєте про метод проекту? Чим характеризується метод проекту? Які бувають види проектів, на Вашу думку? Чи брали Ви коли-небудь участь у проектній роботі? Якщо так, розкажіть про це? Як можна використовувати метод проекту в музичній освіті? Чи є у Вас бажання здійснити проектну роботу на заняттях? За результатами цього тестування ми виявили загальний рівень знань студентів про проектну діяльність і наявний досвід. Для виявлення ступеня усвідомлення студентами значення методу проекту для вдосконалення навчального процесу й розвитку власних професійних якостей, ми проводили дискусію, у якій кожен мав можливість висловити власну точку зору, підтримати чи заперечити думку співрозмовників. Таким чином, можна було оцінити вміння студента висловлювати власну точку зору й обґрунтовувати її, здатність приймати думку іншого та знаходити спільні рішення.

За допомогою бесіди, обговорювалися теоретико-методичні засади використання методу проекту в музично-педагогічній освіті, визначалася мета та значення проектів, типи й характеристики кожного з них; виявляли зв'язок проекту з музично-педагогічною діяльністю, роль проектної діяльності в розвитку професійних якостей майбутнього вчителя музики.

У процесі обговорення ми зв'язали отримані дані з попередньою дискусією. Таким чином, спостерігачі могли оцінити, наскільки думки й уявлення студентів були достовірні та наскільки вони розбираються в цій темі.

За результатами спостереження й аналізу протоколів встановлено, що операційні навички студентів проявлялася слабо, виникала потреба в додаткових, допоміжних запитаннях педагога. Студентам було важко висловлюватися, генерувати думки, встановлювати логічні, причинно-наслідкові зв'язки. Усі ці процеси мали дуже різну міру прояву. Також студенти мало уявляли зв'язок проектних методів із музично-педагогічною діяльністю. Вони називали лише приклади найпростіших завдань, які є тільки елементами проектної роботи, або одним із методів її проведення. По-різному проявлялась у студентів активність і зацікавленість у процесі засвоєння нової інформації.

Обробка отриманих результатів показала, що на низькому рівні виявилось 81,2 % студентів, на середньому – 12,5 %, та на високому всього 6,2 %.

Наступним етапом констатувального експерименту була діагностика показників рівня сформованості художньо-проектних умінь за *організаційно-комунікативним критерієм*. Даний критерій виявляв здатність студентів конструювати, планувати та організовувати власну діяльність і діяльність групи; ступінь усвідомлення студентами психологічних механізмів проектного навчання, виховання та розвитку; прояв здатності до роботи в команді та прагнення досягнути спільної мети в процесі роботи над проектом; гнучкість і критичність мислення у знаходженні розумного балансу між знаннями та практичним їх втіленням у процесі організації проекту; здатність до пошуку спільних рішень і компромісів під час роботи, спроможність пояснити й донести свою думку до колективу.

Спираючись на показники за організаційно-комунікативним критерієм, ми виявляли рівень сформованості таких художньо-проектних умінь, як: уміння сконцентрувати увагу на матеріалізації художньої ідеї, здійснити всі організаційні процедури з забезпечення поставленої мети; уміння працювати в колективі, здійснювати художньо-комунікативні дії, залучати інших до діяльності та спілкування.

Для діагностики рівня прояву художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики за організаційно-комунікативним критерієм були використані методи: організації активної комунікації, завдання на самооцінку, проблемно-пошукові, конструктивного й активного слухання, педагогічне спостереження, фасилітованої дискусії.

Так, наприклад, для виявлення рівня прояву власної ініціативи студента у планомірній координації зусиль щодо впровадження ідей і відтворення етапів проектної роботи, було запропоновано виконати завдання «Образність тваринного світу». Першим етапом було продумати, як можна зобразити образ тварини, використовуючи тільки мистецькі засоби виразності. Другим етапом було взаємодіяти з іншим учасником групи, якому потрібно показати свою версію образу й подивитися його версію. Третім етапом є обговорення в парі взаємної презентації з подальшим її удосконаленням. Четвертим етапом було об'єднання та взаємодія всіх учасників для знаходження єдиної ідейної концепції для підсумкової презентації художньо-образного міні-проекту.

Після презентації було запропоновано завдання на самооцінку, яке спонукало студентів до усвідомлення власного минулого «комфортного» досвіду порівняно з новим, який вони отримали та який спонукає їх до розширення звичного досвіду.

Під час виконання завдань за студентами спостерігав викладач, а також вони самі могли спостерігати один за одним та аналізувати роботу групи. Після виконання всіх завдань, зі студентами було проведено бесіду,

де вони висловлювали власну думку щодо своєї участі й участі інших студентів у виконанні завдання. Були обговорені такі питання: чи були зрозумілі всі етапи завдання? Чи було цікаво, чи сподобалося виконувати дане завдання? Що дало їм це завдання? Чому дане завдання, виконувалися саме в такому порядку? Які інші варіанти завдань Ви могли б запропонувати? Чи бажають вони виконувати подібну роботу? Дана бесіда мала показати, як студенти здійснюють аналіз власних умінь, якостей і знань необхідних для здійснення проектної діяльності. Чи побачили вони необхідність оволодіти організаційними й комунікативними якостями, творчим потенціалом тощо. Також під час рефлексивної бесіди ми пояснили й уточнили деякі питання стосовно методу проекту, обґрунтували його значення, цілі й функції.

Отже, за результатами діагностичного зрізу, згідно з розробленими показниками організаційно-комунікативного критерію, було встановлено, що високий рівень отримало лише 6,7 %, середній 16,6 %, а низький – 76,7 % студентів. Підсумовуючи отримані результати, ми можемо зробити висновок, що в процесі навчання студентів недостатньо спонукають до прояву організаційних і комунікативних якостей.

Наступний, *художньо-ціннісний критерій*, виявляв наявні життєві й художньо-естетичні ціннісні орієнтації студентів, усвідомлення мистецько-просвітницької, соціально-культуротворчої спрямованості професійно-педагогічної діяльності.

Відповідно до показників художньо-ціннісного критерію ми виявляли рівень сформованості таких художньо-проектних умінь, як: уміння створювати цілісну композицію проекту, розподіляти завдання відповідно до образно-драматургічного задуму; уміння підібрати якісний художній матеріал, оцінити його духовно-виховні, естетичні властивості й педагогічний потенціал.

Для проведення діагностичного зрізу були використані методи: організації творчих міні-проектів, модифікації та оцінного судження.

Так, наприклад, студентам були запропоновані теми «Міні проектів», які мали узагальнюючі назви: «Звуки природи в музиці», «Класика, яка вона є», «Веснянка», «Вишивка і мистецтво». Об'єднуючись у групи, студенти мали розробити змістову концепцію проекту, визначити мету й основні завдання та презентувати її іншим учасникам. Отримані результати показали, що студенти мало звертають увагу на ціннісний зміст проекту його виховну й розвивальну функцію. Підібрані елементи проекту штучно об'єднують без усвідомлення важливості створення єдиної змістової художньо-драматичної лінії. У процесі проектної діяльності постійно вимагають підтримки та втручання педагога. Підбір матеріалу здійснюють хаотично, відірвано від теми проекту й без перевірки достовірності знайденої інформації. Отже, за результатами діагностичного зрізу було встановлено, що високий рівень отримало лише 3,3 %, середній – 23,3 %, а низький – 73,3 % студентів.

На останньому етапі констатувального експерименту здійснювалася діагностика показників за *творчо-результативним критерієм*. Даний критерій виявляв прояви креативного мислення, оригінальності та творчої ініціативи в проектній роботі; спроможність надавати звичним навичкам і вмінням нових барв; наявність власної ініціативи в упровадженні ідей і задумів під час створення мистецького проекту; практично-творче застосування набутих навичок, знань і вмінь у процесі творчої проектної роботи; спроможність співвідносити намічені цілі й задуми результатом проекту; здатність якісно та цікаво представити виконану роботу.

Спираючись на показники за творчо-результативним критерієм ми виявляли рівень сформованості таких художньо-проектних умінь, як: уміння самостійно знаходити оригінальні рішення організаційних, творчих, композиційних завдань; сполучати можливість творчого самовираження із завданнями творчого розвитку інших; уміння добирати художньо-інформаційне забезпечення проекту, усвідомлювати сутність ключових понять, тезаурусу, використовувати їх відповідно до змісту мистецького проекту.

Для діагностики художньо-проектних умінь студентів за творчо-результативним критерієм ми використали методи: мозкового штурму, контрольних запитань, метод фокальних об'єктів, метод гірлянд випадковостей і асоціацій. Наведемо приклад використання методу фокальних об'єктів.

Як відомо, метою методу фокальних об'єктів є вдосконалювання об'єкта за рахунок одержання великої кількості оригінальних модифікацій об'єкту з несподіваними властивостями.

Студентів об'єднали в групи по 4–5 осіб, кожній групі дали ознайомитися з уже описаним і опрацьованим проектом. Після опрацювання матеріалу потрібно було вдосконалити даний проект запропонувавши нові ідеї та здійснити його модифікацію. Основна мета полягала в тому, щоб студенти покращили отриманий проект, надали йому нового забарвлення, нових якостей, у той самий час не змінюючи мету й основні мистецько-педагогічні завдання. Студенти могли його розширити, змінити презентацію, заглибитись у певний елемент проекту більш детально тощо. На наступному етапі кожна група презентувала власну творчу модифікацію проекту. Даний метод активізував творче мислення, уяву, спонукав до генерації нових ідей, утворення незвичайних сполучень (ідей) шляхом вільних асоціацій і наявних ціннісних орієнтацій студентів.

Отримані результати за творчо-результативним критерієм показали недостатній рівень творчої ініціативи студентів, досить примітивні пропозиції до покращення проекту, прості й неоригінальні ідеї, невідповідність пропозицій меті й завданням проекту. Позначався малий об'єм мистецьких знань і художніх образів, що призводило до скупого вибору творчих пропозицій та ідей. Отже, студентів на високому рівні

було всього 6,7 %, на середньому – 30 %, і на низькому – 63,3 %. У таблиці 2 наведемо отримані дані рівнів сформованості художньо-проектних умінь студентів експериментальної групи за кожним критерієм.

Рівні сформованості художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в експериментальній групі (ЕГ)

Критерії	Низький		Середній		Високий	
	Кількість студентів	%	Кількість студентів	%	Кількість студентів	%
<i>Когнітивно-прогностичний</i>	26	81,2	4	12,5	2	6,2
<i>Організаційно-комунікативний</i>	23	71,9	6	18,7	3	9,4
<i>Художньо-ціннісний</i>	25	78,1	5	15,6	2	6,2
<i>Творчо-результативний</i>	27	84,4	4	12,5	1	3,1
<i>Загальні показники</i>	78,9%		14,8%		6,2%	

Констатувальний експеримент мав з'ясувати й порівняти наявний рівень сформованості художньо-проектних умінь у експериментальній і контрольній групах. Оскільки студенти обох груп були на одному рівні знань і практичної підготовки, то за основу ми брали припущення про відносну однорідність художньо-проектних умінь студентів обох груп. Результати діагностичних зрізів експериментальної та контрольної груп наводимо в діаграмі 1.

Діаграма 1

Порівняльна діаграма рівня сформованості художньо-проектних умінь студентів контрольної та експериментальної груп

Висновок. За результатами констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи можемо зробити висновок про практичну однорідність кількісних показників студентів ЕГ і КГ, які свідчить в основному про низький рівень художньо-проектних умінь. Ґрунтовний аналіз отриманих даних допоміг виявити певні закономірності прояву художньо-проектних умінь студентів, показав доцільність використання підібраних методів діагностики та скоординував подальшу стратегію розробки методики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Реброва О. Є. Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва : навчально-методичний посібник для студентів і магістрів інститутів мистецтв педагогічних університетів / О. Є. Реброва. – Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2011. – 85 с.

2. Степанюк К. І. Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи у процесі проектної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти» / К. І. Степанюк. – Бердянськ, 2013. – 23 с.

3. Фалько В. П. Формирование художественно-проектной компетенции педагога профессионального обучения в области дизайна : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В. П. Фалько. – Екатеринбург, 2009. – 27 с.

4. Халиуллина Ф. Г. Формирование проективных умений у будущих учителей технологии средствами декоративно-прикладного искусства : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Ф. Г. Халиуллина. – Чебоксары, 2010. – 22 с.

РЕЗЮМЕ

Ли Цзяци. Констатирующая диагностика уровня сформированности художественно-проектных умений будущих учителей музыки.

В статье описана методика диагностики уровней сформированности художественно-проектных умений будущих учителей музыки. Проведён анализ исследований, в которых авторы разрабатывали методику диагностики педагогических явлений и процессов, связанных с внедрением в учебный процесс проектных технологий.

Цель статьи – описать методику диагностики уровней сформированности художественно-проектных умений будущих учителей музыки и проанализировать полученные результаты.

В статье обоснованы такие критерии: когнитивно-прогностический, художественно-ценностный, организационно-коммуникативный и творчески-результативный. К каждому из критериев подобраны определённые показатели. Согласно показателям, каждый из критериев оценивался по 12-бальной шкале оценивания: низкий уровень (1–4 балла); средний уровень (5–8 баллов) высокий уровень (9–12 баллов). В статье описывается характеристика каждого из уровней проявления художественно-проектных умений студентов.

На примере экспериментальной группы студентов рассмотрена технология проведения констатирующего эксперимента с описанием некоторых диагностических методов и заданий.

Проведён сравнительный анализ полученных результатов констатирующей диагностики контрольной (КГ) и экспериментальной (ЭГ) групп. Анализ полученных данных показал практическую однородность результатов двух групп. Так, в КГ, на низком уровне было 78,1 % студентов, а в ЭГ – 78,9 %; на среднем уровне в КГ было 14 % студентов, а в ЭГ 14,8 %; соответственно на высоком уровне в КГ было

7,8 % студентів, а в ЕГ 6,2 %. Цифровые показатели результатов приводятся в таблице 2 и диаграмме 1.

Ключевые слова: констатирующая диагностика, художественно-проектные умения, будущие учителя музыки, проектная деятельность.

SUMMARY

Li Jiaqi. The ascertaining diagnostics of the level of the future music teachers' artistic-project skills formation.

The article describes the technique for diagnosing the levels of artistic-project skills of the future music teachers. The analysis of researches in which authors developed a technique of diagnostics of the pedagogical phenomena and the processes connected with introduction in educational process of design technologies is conducted out.

The aim of the article is to describe the methodology for diagnosing the levels of the future music teachers' artistic-project skills formation and analyze the obtained results.

The article substantiates cognitive-prognostic, artistic-value, organizational-communicative and creative-productive criteria. For each of the criteria specific indicators have been selected. According to the indicators, each of the criteria was evaluated on a 12-point scale of assessment: low level (1–4 points); average level (5–8 points); high level (9–12 points). The article describes the characteristics of each of the levels of manifestation of artistic-project skills of students.

Using the example of an experimental group of students, the technology of carrying out the ascertaining experiment with a description of some diagnostic methods and tasks is considered.

A comparative analysis of the obtained results of the ascertaining diagnostics of the control (CG) and experimental (EG) groups was carried out. The analysis of the obtained data showed practical homogeneity of the results of two groups. So, in the CG, 78.1 % of students were at a low level, and in the EG – 78.9 %; at the average level in the CG was 14 % of students, and in EG – 14.8 %; respectively, at a high level in the CG was 7.8 % of students, and in EG 6.2 %. The numerical indicators of the results are given in table 2 and diagram 1.

Key words: ascertaining diagnostics, artistic-project skills, future music teachers, project activity.